

TANINMA ÇALIŞTAYI RAPORU

16 NİSAN 2018

16 Nisan 2018 tarihinde Türkiye Ulusal Ajansı tarafından gerçekleştirilen öğrenci hareketliliği tanınma toplantısının öğleden sonraki ikinci yarısında 3 farklı oturumda çalıştaylar gerçekleştirilmiştir. Bu metinde 3 çalıştay sonucunda öğrenci hareketliliğinde tanınma konusunda ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerileri özetlenmiştir:

1) TANINMA İLE İLGİLİ GÜNCEL AKADEMİK VE İDARİ SORUNLAR:

1) Erasmus Ofisinde çalışan personel:

- Ofislerde çalışan akademik personelin ders yükünün bulunmaktadır.
- Erasmus ofisleri tanınma olmamasının tek sorumlusu değildir bölüm Erasmus koordinatörleri ve akademisyenler de Erasmus ofisi kadar bilgilendirilmelidir. Ancak tanınma toplantıları sadece Erasmus ofislerine yapılmaktadır.
- Erasmus ofislerine idari personel istihdam edilemediğinden akademik personel istihdam ediliyor ve akademik önceliklerden dolayı Erasmusa öncelik verilmemektedir.
- Erasmus ofisleri tanınma konusunda yeterli bilgi sahibi olmalı ki diğer birimleri doğru yönlendirebilsin ama pratik sorulara cevap alınamamaktadır. Erasmus ofisi Ulusal Ajans'tan net bir cevap alamayınca bölümlere net bir cevap verememekte, bu da ofis personelinin tanınma konusunda "credibility" tesini düşürmektedir.
- Tanınma sürecinin takibinden Erasmus ofisi sorumlu olmamalıdır, online bir sistem olmalıdır, herkes takip edebilmelidir. Öğrenci Learning agreement belgesini online doldurmalı, bölüm online onaylamalı, tüm aşamaları öğrenci, bölüm, erasmus ofisi, öğrenci işleri takip edebiliyor olmalıdır.

2) Bölüm Erasmus koordinatörleri:

- Akademik birim koordinatörlerinin tanınma ile ilgili yeterli bilgiye sahip değildir ve düzenli toplantı ve eğitimlere katılamamaktadır.
- Akademik birim koordinatörlerine yönelik tanınma el kitabı yoktur, zorunlu katılımlı toplantılar düzenlemesi ihtiyacı doğmuştur.
- Bu görevi yapan koordinatörlerin ders yükünde azaltma yapılmalı, akademik teşvik veya yükselme olanağı verilmeli/ hareketlilikte öncelik verilmelidir.
- Bölüm Erasmus koordinatörlerinin tanınma ile yaptığı hatalardan ofis sorumlu tutulmaktadır.
- Bölüm koordinatörlüğü görevi gönülsüz yapıldığından süreklilik yoktur ancak tanınmada en önemli kişiler bölüm koordinatörleridir.
- Bölüm Erasmus koordinatörü eğitimlerinin düzenlenmesi üniversitelere zorunlu tutulmalıdır.
- Bölüm Erasmus koordinatörleri öğrencilere vakit ayırmak istemediğinden imza attıkları dersleri gitmeden önce yeterince incelememektedir. Çok öğrenci gönderen üniversitelerde FYK kararı da alınmadığından Erasmus koordinatörünün keyfi kararına kalmaktadır.

3) Üst yönetim:

- İdari yöneticiler tanınmanın önemi hakkında yeterli bilgi sahibi değildir.

- Üst yönetimin yazıyla bilgilendirilmesi gerekmektedir.
- YÖK toplantılarında konunun rektörlere bildirilmesi önemlidir.

4) Ders eşdeğerlik tabloları:

- Tablolar oluşturulduktan sonra bazı Üniversitelerde Fakülte Yönetim kurulu kararı alınamamaktadır.
- Ders sayımları her fakültede adil yapılmıyor, bazı öğrenciler mağdur oluyor, aynı üniversiteden gelen not farklı fakültelerde farklı notlara sayılıyor. Aynı üniversitede bile fark oluyorsa farklı üniversiteler arasında farklı not dönüşümü sorunu bulunmaktadır. Uzun süredir partner olunan üniversiteler için bile üniversite genelinde not dönüşüm tablosu bulunmamaktadır.
- Tıp ve hukuk için özel düzenlemelere gereksinim bulunmaktadır.
- Ders eşlenik tabloları öğrenim çıktılarına göre hazırlanmamaktadır.
- ECTS kredileri adil bir şekilde belirlenmemiştir.
- Tanınma için üniversitelerin kullanacağı bir otomasyon sistemi geliştirilmeli - ulusal bir "conversion scale" olmalıdır.
- Tanınma için otomatik bir akış olması ve akademik birimlerin de dahil olduğu bu sürecin zorunlu tutulması gerekmektedir.
- Yeni kurulan kurumlarda öğrenim anlaşmasının kim tarafından hazırlanacağı bilinmemektedir, bazı kurumlarda atanmış bölüm Erasmus koordinatörleri yoktur.
- Öğrencilerin öğrenim anlaşmasında yer alan derslerden farklı dersler içeren transkriptlerle dönmeleri tanınma konusunda yükseköğretim kurumunu zorlamaktadır. Bu şekilde ders değişikliğini haber vermeyen öğrenciler için sözleşmeye yaptırım eklenmelidir

5) Öğrenciler:

- Öğrencilere tanınma kuralları yazılı olarak tebliğ edilmeli ve kurallar sözleşmeye eklenmelidir. Öğrenciler haklarını ve sorumluluklarını bilmemektedir.
- ilk başta 30 ECTS alınsa bile orada ders değişikliğinde bu sayı mutlaka düşmektedir.
- Öğrenciler beğenmedikleri notlar sayılmasın diye dilekçe vermektedir.

6) Üniversitelerin kurumsal yapıları:

- Uygulama el kitabı ile birlikte üniversiteler büyüklüğü/küçüklüğü/öğrenci sayısına göre kendi yönergelerini hazırlamalıdır (her üniversite FYK alamaz)

7) Ders sayımı ile ilgili pratik sorunlar:

- Ders sayımının yapılabilmesi için öğrencilerin ders sayımının yapılacağı sınıflarda programa katılmaya yönlendirilmesi gerekir, örneğin bazı üniversitelerde tıp öğrencileri sadece 5. ve 6. Sınıfta gönderilmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencileri son sınıflarında staj yaptıkları için Erasmus'a gidememektedir. Bazı sınıflarda muaf tutulamayacak dersler vardır. Bunun gibi düzenlemelerin yapılması için üniversitelere yetki verilmelidir. Öğrencilerin müfradatında en esnek olduğu dönemler değişim dönemleri olarak belirlenebilir.

- Tanınmada neye ne kadar esneklik gösterilebileceğine dair Ulusal Ajans'tan yazılı bilgilendirme gerekmektedir. Örneğin zorunlu durumlarda komite kararı ile 25'e inebilir gibi.
- Karşı üniversitelerden gelen transcriptlerde ders adları ve içerikleri kendi dilinde yazdığından akademisyenler içerikleri değerlendirmekte zorlanmaktadır
- Yurtdışından, özellikle Almanya'dan gelen öğrencilerin AKTS yükleri 10-13 AKTS'ye kadar düşerken gönderdiğimiz öğrencilerden 30 AKTS istenmesi haksız bir uygulama olarak değerlendirilmektedir.
- Bazı kurumlarda genel olarak başarılı öğrenciler hareketliliğe katılmak istememekte, talep başarısız öğrencilerden gelmektedir. Başarısız öğrenciler söz konusu olduğunda 30 AKTS kredisi zorlayıcı olduğundan, AKTS sayısında esneklik sağlanmasını talep eden kurumlar söz konusudur.

8) İkili anlaşmalar:

- Anlaşmaların çoğu Erasmus ofisi tarafından akademik içerik değerlendirilmeden yapılmaktadır, tanınma olamamasının temel sebebi anlaşmalardan bölüm koordinatörlerinin haberdar olmamasıdır.
- Tanınma sorunlarının bir kaynağı da Avrupalı üniversitelerdir, oradan gelen bazı transcriptler tanınma sorunlarına yol açmaktadır.
- Akademisyenlerin yurtdışına gidip anlaşma yapması için OM bütçesi ayrılmalıdır, bölüm Erasmus koordinatörlüğü için daha istekli olacaklardır.

9) Akademisyenler:

- Akademisyenler tanınma konusunda hiçbir sorumluluk hissetmemektedir ve keyfi olarak karar verebilmektedir.
- Akademisyenler kendi derslerinin sayılmaması için direnç göstermektedir
- Akademisyenlerden beklenen buranın müfredatıyla oranın müfredatını karşılaştırıp sayılabilecek ders listesi çıkarıp, öğrencilerden bu derslerden birini seçmesini sağlamasıdır ama yapmamaktadırlar. Bir anlaşma yapıldığında sayılabilecek ders listesi de çıkarılmalıdır.
- Bazı akademisyenler dönüşte ekstra ödev talep edebiliyor, el kitabında yazması akademisyenleri bağlamamaktadır.

10) Ulusal Ajans/ YÖK:

- Tanınma ile ilgili pek çok pratik sorun oluşmaktadır ve üniversitelerin bu soruları sorabileceği bir makam mevcut değildir, bir yönerge ya da el kitabı yoktur. Denetleyen makamın kuralları da açık bir şekilde belirlemiş olması gerekir. Denetleneceğimiz konuda sorduğumuz pratik sorulara net cevap vermiyoruz, sonra yapmadığımız için cezalandırıyoruz.
- Tanınma ile ilgili pratik sorulara yönelik bir yönergeye ihtiyaç bulunmaktadır.
- Ulusal Ajans diğer ülkelerin Ulusal Ajansları ile görüşüp bilgi paylaşımı yapmalıdır.
- YÖK ve UA tarafından not dönüşümü online sistem hazırlanmalıdır, Üniversiteler buna göre not dönüşümü yapmalıdır.

- Bologna Uzmanları gibi tanınma uzmanları yetiştirilmesi gerekiyor, bu uzmanların üniversiteleri ziyaret edip bilgilendirme seminerleri düzenlemesi gerekiyor, üniversiteler pratik sorularını bu uzmanlara sorabilmeliler.
- İyi tanınma yapan üniversitelere ödül verilmeli ve tanınma konusunda denetimler sıklaştırılmalıdır.
- YÖK ile UA'nın ortak bir mevzuat hazırlaması, en azından olmazsa olmaz kurallar resmi olarak tebliğ edilmelidir. El kitabı Erasmus ofisleri dışında dikkate alınmamaktadır.
- Mobility tool sisteminde AKTS kredilerini girmek zorunlu tutulmalı
- YÖK ve UA tarafından üniversitelere bir görev şeması gönderilmelidir, böylece ofisler koordinatörlere bu sizin göreviniz diyebilirler. Herkesin tanınmadaki görev tanımı net olmalıdır. İdari akış-sorumluluk şeması belirlenmiş olmalıdır. Tanınma sürecinin her bir aşaması ve sorumlusu yönerge ile belirlenmelidir. Rektörün bu yönergeyi onaylayarak tüm üniversiteye tebliğ etmesi gerekir.
- Uygulama el kitabında pratiğe yönelik çözüm önerileri mutlaka yazmalıdır, UA yetkilileri 5-6 üniversiteye inceleme ziyaretinde bulunup en çok tekrarlanan pratik sorunları tespit etmelidir
- Tanınma yapmayan üniversitelerin hibelerinde kesinti yapılmalıdır.
- Üniversitelerin tanınma yönergelerinde "böyle bir durum olursa şu yaptırım uygulanır, şöyle bir durum olursa böyle bir yaptırım uygulanır veya şu seçeneklerden biri uygulanır gibi bir yol haritası gerekmektedir.
- Ulusal Ajans EGRACON sistemini satın alıp üniversitelerin uygulamasına açabilir
- YÖK Yönetmeliği' ndeki "*önceki öğrenim ve değişimin tanınmasıyla ilgili yönergelerin bulunmaması*" temel problemlerden biridir

11) Staj hareketliliği:

- Staj hareketliliğine kaç ECTS verileceği belli değildir, zorunlu olmayan stajların sayılması sağlanamamaktadır. Zorunlu olmayan stajları diploma ekinde belirtmek yeterli midir? Staj hareketliliğinin tanınması daha net ifade edilmelidir.

12) İdari birimler:

- Tanınma işleminin teknik kısmını gerçekleştiren öğrenci işleri ve bilgi işlem personelinin tanınmanın gerekliliği hakkında bir fikri yoktur.
- Diploma ekinde tanınma transcript kadar dikkate alınmamaktadır.
- Öğrenci işlerinde dil bilmeyen personelin derslerin orijinal adlarını sisteme girmesi beklenmektedir.
- Bilgi işlem az sayıda öğrenci için otomasyon programı yazmaya direnmektedir.

2) ÜNİVERSİTELERİN EL KİTABINDA CEVAP ARADIĞI PRATİK SORUNLAR:

- 1) Başarısız dersler tanınacak mı? İki ders bir ders yerine sayıldıysa birinden başarısız olursa ne olacak?
- 2) Ders içerikleri aynı olsa bile burada 5 ECTS olan ders karşı üniversitede 15 ECTS oluyor. Bu sorun nasıl çözülecek?

- 3) Lisansüstü öğrenciler tez döneminde nasıl 30 ECTS alacak? Yeniden ders mi alacak?
- 4) 2,5 veya 7,5 ECTS kredilik dersler olduğunda karşılıkları nasıl bulunacak?
- 5) Karşı üniversitede 3 ders 30 ECTS kredisi iken bizde 5 ders 30 ECTS kredi. Öğrenci en fazla 3 ders saydırabildiğinden 19 kredi saydırabiliyor, bu durumda denetimde cezalandırılacak mıyız?
- 6) Erasmus'la yurtdışında aldığı notu döndüğünde dersi tekrar ederek yükseltmek isteyen öğrencilere ne cevap verileceği bilinmemektedir; talep kabul mü, yoksa red mi edilmelidir?

Öneri

Yurtdışındaki dersin, aynı isim ve kodla üniversitenin sisteminde bulunması mümkün olmadığından, dersin tekrar edilmesi teknik olarak mümkün değildir. Yurtdışında alınan dersin tekrar ettirilemeyeceği kabul görmüştür

- 7) A tablosu ve B tablosu arasında equivalence değil corresponding bir karşılaşma aranıyor. Bire bir ders eşleştirme değil dönemlik öğrenim çıktılarının yakınsak olarak eşleşmesi beklenmektedir. Karşı kurumda alınan AKTS'lerin kendi kurumunda eksik tanınmaması için aşağıdaki öneriler uygun mudur?:
  - Tam eşleşme sağlanmıyorsa da karşı kurumda alınan AKTS > kendi kurumunda alınan AKTS şeklinde ders programı yapmak
  - Karşı kurumda alınan AKTS ve kendi kurumunda alınan AKTS değerleri arasında olabilecek maksimum farka bir sınır getirmek (30 ±2 vb.)
- 8) Son döneminde ders yükü söz gelimi 22 olan bir öğrenciye fazla ders aldırıp 30 AKTS'ye tamamlamasına zorlamak yerine, kalan yüküyle LA'sı onaylamak mümkün müdür? Bu öğrenciyi raporlarken Mobility tool'da istisnai durumlar için ayrılmış (any exception to this rule) açıklama kısmına öğrencinin mezuniyeti için gereken ders yükünün bu kadar kaldığı belirtmek denetimde ceza almamak için yeterli midir?
- 9) 'Başarısız derslerin transkripte eklenip eklenmemesi konusu kurumun tercihine bırakılmıştır ancak kesinlikle hareketlilik öncesinde uygulamanın nasıl yapılacağı yararlanıcılarla paylaşılmalıdır.' Değişime giden ve gitmeyen öğrenciler arasında adaletin sağlanması adına kurumların çoğu başarılı ya da başarısız tüm derslerin transkripte işlenmesi ve ortalamaya katılması uygulamasını benimsemiştir.
- 10) Bazı kurumlardan gelen transkriptlerde FF olan notlar bulunmuyor, transcriptte kaldığı dersleri göstermiyorlar. El kitabında ve program rehberinde de başarılı olan dersler transfer edilir ibaresi yer alıyor. Bu işaretler doğrultusunda bazı kurumlar sadece başarılı dersleri tanıyor. Bu gibi durumlarda üniversitelerden neler beklendiğinin açıkça belirtilmesi lazım.
- 11) Bir toplantıda Ulusal Ajans tarafından eğer o öğrenci için tanınma yapılamadığına dair özel bir durum varsa o öğrenci hakkında Komisyon kararı alıp dosyasına koyamız yeterli denmişti, bu gerçekten yeterli mi?

3) NOT DÖNÜŞÜMÜ; NOTLU SAYIM VEYA MUAF TUTMA:

Erasmus döneminde yurtdışında alınan derslerin notlarının toplam not ortalamasına dâhil edilmesi konusunda; Ulusal Ajans tarafından hazırlanan Uygulama El Kitabı dışında başka bir kaynakta, özellikle ECTS Users' Guide'da açık bir bilgi yer almaması nedeniyle uygulama farklılıkları bulunmaktadır.

Bu konuda fikri sorulan iki Bolonya Uzmanından iki farklı yorum alınmıştır. Bu yorumlardan ilkinde göre derslerin ve notlarının transkriptte tüm detaylarıyla bulunması ile ortalamaya katılması farklı meselelerdir; birlikte düşünülmemelidir ve not ortalamasına katılması zorunluluğu yoktur. Öte yandan bir başka Bolonya Uzmanımız ECTS User's Guide'da not dönüşümlerinin bunca yer kaplamasının komisyonun bu alanda bir beklentisi olmasından kaynaklanması yönündedir.

ECTS User's Guide'a doğrudan başvurduğumuzda ise şu ifadeyle karşılaşıyoruz: '*If the institution decides to convert..*'. Bu bilgiye göre notların ortalamaya katılıp katılmaması kurumun iradesine bırakılmıştır. Katılımcıların tamamına yakını ECTS Users' Guide'ın genel tanıma tanımlarından notların genel not ortalamasına dâhil edileceğinin anlaşıldığı sonucuna ulaştıklarını belirtmişlerdir.

Yine AKTS rehberinde not dönüşümünün nasıl yapılacağıyla ilgili 'milli bir gelenekselleşmiş uygulama biçiminin olup olmadığı ve buraya başvurulmasının uygun olacağı söz konusu edilmektedir. Bu noktada YÖK'le görüşmeler yapılması planlanmaktadır.

- Bu noktada UA'nın bu ibareyi kaldırarak durumu üniversitelerin tercihinde bırakmaktansa ortak bir uygulamayı yönlendirecek bir irade göstermesinin daha uygun olacağı fikri beyan edildi. (Bu fikrin altında, not ortalamasıyla yarışmak durumunda kalan tüm ülke öğrencilerinin karşılaştırılabilir aynı bir muameleye maruz kalması gerektiği görüşü yatıyor.)
- Bir başka görüş UA'nın tavsiye kararı vermemesi ve üniversiteleri özgür bırakması yönünde beyan edildi. (Bu görüş, öğrencilerin değişime giderken bazı riskleri göğüslemeleri gerektiği fikrine dayandırılmıştır.)

Aşağıdaki öneriler dile getirilmiştir:

- Notların dönüştürülmesi ve ortalamaya dâhil edilmesini öngören son Yükseköğretim Kurulu Yatay/Dikey Geçiş Yönetmeliğinin yurtdışı hareketlilikler için de esas alınması
- Kredi hareketlilikleri için ulusal mevzuat ihtiyacı bulunduğu YÖK ile görüşülmesi ve not ortalaması konusunda kesin bir karar çıkartılması
- Komisyon'a sorulması